

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu PhDr. Františka Okruhlicu, PhD.

„VLASTNÍCKA SPRÁVA SPOLOČNOSTI – CORPORATE GOVERNANCE“

Počet nových veľkých podnikov a korporácií pôsobiacich v medzinárodnom a multikultúrnom prostredí neustále rastie a hľadajú najvhodnejšie metódy riadenia a správy spoločností. Pravda ani menšie podniky nie sú často ušetrené od nutnosti riešiť problémy správy podniku a hľadať vhodné formy komunikácie medzi vlastníckmi, manažérmi a zamestnancami. Tematika správy podniku je v súčasnosti nesporne veľmi aktuálna, najmä po prípadoch zlyhania niektorých veľkých spoločností v posledných rokoch.

Treba preto privítať knižné dielo PhDr. F. Okruhlicu, PhD. venované vlastníckej správe spoločností, ako aktuálny počin rozvíjajúci teoretické i praktické aspekty správy spoločnosti. Knižná publikácia predložená ako habilitačná práca je prvým dielom svojho druhu pripraveným na Slovensku. Svojím zameraním i načasovaním je téma predloženej habilitačnej práce veľmi aktuálna a jej spracovanie je prínosom nielen pre rozvoj podnikového manažmentu ale aj pre realizáciu najnovších poznatkov o správe spoločnosti v manažérskej praxi.

PhDr. F. Okruhlica, PhD. je skúsený vedecko-pedagogický pracovník, ktorý má za sebou solidný výskum a rad vedeckých publikácií v oblasti strategického manažmentu. Je spoluautorom 3 vedeckých monografií venovaných správe spoločností a strategickému riadeniu podnikov, z ktorých dve boli vydané v ČR, dvoch vedeckých prác publikovaných v karentovaných časopisoch a desiatok prác publikovaných v zborníkoch z domácich a zahraničných vedeckých konferencií. Tieto práce zaznamenali desiatky citácií a ohlasov, čo dokladuje jeho známosť vo vedeckej komunite.

Cieľom predloženej habilitačnej práce a vedeckej monografie s rozsahom 333 strán je podať komplexný, systematický a všestranný pohľad na problematiku správy spoločnosti v kontexte svetovej a domácej teórie a praxe. Možno konštatovať, že takto formulovaný cieľ sa autorovi podarilo splniť a práca prináša kritické a zároveň podnetné zhodnotenie aktuálnych poznatkov o správe spoločností v teoretickej i praktickej rovine.

Habilitačná práca sa okrem úvodu a záveru vhodne člení do 11 kapitol. Usporiadanie jednotlivých kapitol je logicky štruktúrované a rozvíja tematiku a poznatky od teoretických východísk, cez modelové usporiadanie správy, vymedzenie správnych orgánov až po interný audit, meranie výkonnosti spoločnosti, úlohu výročnej správy v transparentnosti konania a prípadové štúdie zlyhania správy spoločností vo svete i v SR. V každej hodnotenej oblasti nachádzame komplexný prístup, zhodnotenie tradičných metód a postupov, ilustrácie riešení z praxe a námety na uplatnenie nových moderných prístupov.

Habilitačná práca má teoreticko-metodický charakter, je štúdiou ktorá zhrňuje poznatky a názory mnohých predstaviteľov teórie i praxe strategického riadenia spoločností v zahraničí i doma. Kriticky posudzuje pozitíva i negatíva správy spoločností najmä z hľadiska súčasných potrieb strategického riadenia organizácii a rozvíja najmä aplikačné možnosti známych riešení vo vyspelých krajinách i v domácich podmienkach.

Uvedené charakteristiky predstavujú východiskové premisy pre spracovanie logicky usporiadaného obsahu predloženej práce. Prvé štyri kapitoly sú venované vymedzeniu pojmov, teoretickým východiskám správy spoločností a jej modelom. Ďalšie dve kapitoly sú venované privatizácii u nás a v ďalších tranzitívnych ekonomikách a vplyvu inštitucionálneho prostredia a neformálnych inštitúcií na správu podnikov. Zvýrazňuje sa význam a úlohy

národných kódexov pre správu spoločnosti a kriticky sa hodnotí slabá rozvinutosť neformálnych inštitúcií pri veľkom rozsahu prijímaných právnych noriem u nás.

V ďalších štyroch kapitolách sa autor venuje správnym orgánom spoločností, ako sú – valné zhromaždenie, predstavenstvo, dozorná rada, výbory správneho orgánu, internému a externému auditu, transparentnosti výročnej správy, formám a riadeniu rastu spoločností.

Osobitný význam nepochybne má posledná kapitola venovaná príčinám a formám zlyhania spoločností ako sú manipulácia s finančnými výkazmi, zneužívanie dôverných informácií, korupcia, sprenevera majetku a pod. Na prípadových štúdiách sa v tejto kapitole kriticky posudzujú prípady zlyhania veľkých spoločností, ako sú Enron, Parmalat, alebo VSŽ u nás.

Výsledky predloženej habilitačnej práce významne obohacujú poznatkovú základňu o strategickom manažmente a správe spoločností v teoretickej i praktickej rovine. Knižné spracovanie habilitačnej práce bude nepochybne využité v pedagogickom procese na Fakulte managementu UK Komenského pri výučbe disciplín strategického manažmentu a správy spoločností a bude aj užitočnou pomôckou pre podnikateľskú prax ako návod pre aplikáciu metód a postupov vedecky podloženej vlastníckej správy spoločnosti.

Formálna úprava práce je bezchybná, jej text je napísaný živým odborným jazykom. Uplatňuje sa výstižné grafické znázorňovanie, bohaté odvolávky na zahraničnú i domácu literatúru. Použitá odborná a vedecká literatúra práce uvádza viac ako dvesto prameňov a dopĺňa ju vecný register.

Do diskusie v rámci rozpravy uvádzame dve otázky.

1. V štvrtej kapitole sa charakterizujú rôzne modely správy spoločnosti. Na s. 91 autor uzatvára tému vetou, že niektoré krajiny umožňujú, aby si podniky vybrali ten z modelov, ktorý najviac vyhovuje na zabezpečenie úloh správy spoločnosti. V čom vidí prednosti a nedostatky jednoúrovňovej a dvojúrovňovej štruktúry správneho orgánu?

2. Na s. 219 a ďalej autor uvádza rôzne metódy vlastníckeho hodnotenia výkonnosti spoločnosti. Medzi nimi však chýba hodnotenie etického správania, analýza a vyhodnotenie prípadov zlyhania, či narušenie princípov spoločenskej zodpovednosti spoločnosti. Nemali by sa aj tieto aspekty posudzovať popri raste zisku či hodnoty spoločnosti?

Záver

Predložená habilitačná práca je venovaná aktuálnej téme, ktorá rezonuje v súčasných akademických i manažérskych diskusiách – ako realizovať správu podniku v globálnom podnikateľskom prostredí. Práca prináša kritické zhodnotenie teoretických i praktických poznatkov z tejto oblasti strategického manažmentu.

Habilitant preukázal schopnosť riešiť aktuálny teoreticko-praktický problém, formulovať nové poznatky a závery a prispieť tak k generovaniu znalostí, ktoré obohacujú teóriu a ponúkajú riešenia pre podnikateľskú prax. Získané výsledky práce možno využiť v edukačnom procese a budú prínosom i pre podnikateľskú prax.

Vychádzajúc z uvedeného odporúčam po úspešnej obhajobe habilitačnej práce udeliť PhDr. Františkovi Okruhlicovi, PhD. vedecko – pedagogickú hodnosť

– **docent** –

Bratislava, 4.12.2013

prof. Ing. Miroslav Grznár, DrSc.
Ekonomická univerzita v Bratislave